

İZMİR 2 NO.LU F TİPİ YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2023/15

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 13.04.2023 tarih ve 2023/314 sayılı kararında oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	II
I. GİRİŞ	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	2
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	4
A. Fiziksel Koşullar	4
1. Kurumun Fiziksel Durumu	4
2. Odalar	6
3. Isınma	6
4. Suya Erişim.....	7
5. Kantin	7
6. Hijyen Koşulları.....	9
7. Doku Hasarı ve Travma Önleyici Oda	9
B. Yönetim ve Personelin Tutumu	10
C. Dış Dünya ile İletişim ve Açık Havadan Faydalanma	11
1. Açık Görüş ve Kapalı Görüş.....	11
2. Haberleşme ve İletişim Araçlarından Yararlanma	12
3. Havalandırma	13
Ç. Sosyal, Kültürel, Mesleki, Eğitsel ve Sportif Etkinlikler	13
D. Sağlık ve Beslenme.....	16
1. Sağlık Servisi	16
2. Psiko-sosyal Servis.....	18
3. Beslenme.....	19
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	20
A. Değerlendirme	20
B. Tavsiyeler	20
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	20

KISALTMALAR

BM	: Birleşmiş Milletler
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
DVR	: Dijital Kayıt Cihazı
m²	: Metrekare
m³	: Metreküp
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
SEGBİS	: Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6701 sayılı Kanun ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*
3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-ı hükmü uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
4. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-j bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.
5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesine göre: *“Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlilerine sahip, firara karşı teknik, mekanik, elektronik ve fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları sürekli kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasların geçerli olduğu sıkı güvenlik rejimine tâbi hükümlülerin bir veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları tesislerdir.”*
6. Anılan görevin icrası kapsamında 24/10/2022 tarihinde İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., ..., .., ..., ... yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. TIHEK Heyeti tarafından, ulusal önleme mekanizmasına, ziyaretin amacına ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti odaların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemelerde bulunmuştur. Burada İdarenin dahli olmadan farklı gruplardan mahpusların bulunduğu odalar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TIHEK hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş; gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi bir kimse odalarda bulunmamıştır. Buradaki görüşmelerin ardından, sağlık servisi, psiko-sosyal servis, manevi rehberlik servisi, kütüphane, kamera odası, çamaşırhane, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, personel yemekhanesi, ziyaretçi odaları, açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiştir. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.
8. Bu rapor, 18/1/2022 tarih ve 2022/43 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 19/10/2022 tarih ve 14964 sayılı olurlarına istinaden 24/10/2022 tarihinde İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Kurum binası, İzmir Buca Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü³ içerisinde yer almakta olup şehir merkezine 25 kilometre mesafededir. 2003 yılında faaliyete geçen Kurum 50.000 m² alan üzerine inşa edilmiştir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

³ İzmir Buca Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü içerisinde yer alan diğer kurumlar: Buca Açık Ceza İnfaz Kurumu, İzmir 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu.

10. Kurum beş bloktan oluşmaktadır. Blokların dördü mahpusların barındırılması amacıyla, biri ise idari bina olarak kullanılmaktadır.
11. Kurumun dört tarafı ihata duvarı ile örülü durumdadır. İhata duvarının dış kısmında jandarma cezaevi bölük komutanlığı binası, ziyaretçi kabul binası⁴, lojman binası ve su arıtma tesisi bulunmaktadır.

B. Kurum Personeli

12. Kurumda 179 personel görev yapmakta olup personelin çoğunluğu lisans mezunudur. Personelin unvan ve sayı dağılımı ise aşağıdaki gibidir:

UNVAN	MEVCUT KADRO SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	2
İdare Memuru	2
Ambar Memuru	1
Psikolog	4
Öğretmen	1
Bilgisayar İşletmeni	3
Cezaevi Kâtibi	4
Sağlık Memuru	2
İnfaz ve Koruma Başmemuru	4
İnfaz ve Koruma Memuru (Erkek)	142
İnfaz ve Koruma Memuru (Kadın)	9
Teknisyen	1
Şoför	1
Memur	2
TOPLAM	179

13. Kurumda gündüz ve dörtlü vardiya sistemi⁵ olmak üzere iki farklı mesai tipi uygulanmaktadır. Gündüz mesai sisteminde; vardiya sisteminde görevlendirilenlerin dışında kalan diğer personel 08:30 – 17:30 saatleri arasında çalışmaktadır. Vardiya

⁴ Ziyaretçi kabul binasında; avukat/ziyaretçi kayıt birimi, emanet eşya teslimi ve ziyaretçilerin hizmetine sunulu kantin, iki kişilik misafirhane, şoför odası, emzirme odası, bay/bayan tuvaletleri bulunmaktadır.

⁵ Dörtlü vardiya; 08.00 - 20.00 arası çalışan personelin 24 saat dinlendiği; 20.00 - 08.00 arası gece çalışan personelin ise 48 saat dinlendiği çalışma sistemini ifade eder.

sisteminde görevli personel ise 08:00 – 20:00 ile 20:00 – 08:00 saatleri arasında çalışmaktadır.

- 14.** Kurumda görev yapan personelin, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezlerince verilen hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlere katıldığı, Aday Memurluk Eğitimi kapsamında insan hakları, işkence ve kötü muamele yasağı ile hassas gruplara yaklaşım konularında eğitim aldığı, ayrıca insan hakları hakkında Cumhurbaşkanlığı Uzaktan Eğitim Kapısı⁶ üzerinden de çeşitli eğitimler aldığı Kurum İdaresince belirtilmiş; ilgili personelin belirli aralıklarla eğitime çağırılmaya devam edildiği bilgisi paylaşılmıştır.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

- 15.** 368 kişi kapasiteli Kurumda; ziyaret tarihi itibariyle 259 hükümlü, 101 hüküm özlü ve tutuklu olmak üzere toplam 360 mahpus barındırılmaktadır. Bu mahpuslardan üçü yabancı⁷ uyrukludur. Kurumda kadın ve çocuk mahpus bulunmamaktadır.
- 16.** Kurumda; kronik hastalığı bulunan 43 mahpus⁸ bulunmaktadır. İlgili mahpusların ceza tehir⁹ ve R Tipi Ceza İnfaz Kuruma¹⁰ nakil işlemlerinin sürdüğü bilgisi alınmıştır. Ayrıca 70 yaş üzeri iki mahpus bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

1. Kurumun Fiziksel Durumu

- 17.** Kurumun fiziksel koşullarının; görece yeni bir Kurum olması nedeniyle genel olarak iyi olduğu, ziyaret tarihinde mahpusların barındığı bazı odalarda tadilat işlemlerinin sürdüğü gözlemlenmiştir.
- 18.** Kurumun ziyaretçi kabul biriminde biyometrik tanıma sistemi, duyarlı kapı ve X-ray cihazı bulunmaktadır. Jandarma ile infaz ve koruma memurları gözetiminde duyarlı kapı sisteminden geçip üst araması gerçekleştirilen ziyaretçiler; elektronik turnike kapıları

⁶ T.C. Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi tarafından “eğitim her yerde” sloganı ile tüm kamu kurum ve kuruluşlarının hizmetine sunulan çevrim içi bir eğitim platformudur.

⁷ Bir Azerbaycan, bir İran, bir Suriye uyruklu yabancı mahpus bulunmaktadır.

⁸ 13 Diyabet, 12 Hepatit B/C, yedi Hipertansiyon, üç Astım, üç Epilepsi, iki Kalp Damar, bir AIDS, bir Kanser, bir Fiziksel engelli mahpus bulunmaktadır.

⁹ Ziyaret tarihinde Kurumda bulunan 24 mahpus hakkında ceza tehir işlemi sürmektedir.

¹⁰ R Tipi Ceza İnfaz Kurumları doğuştan ya da sonradan meydana gelen fiziksel veya ruhsal engele sahip, hasta ve bakıma ihtiyaç duyan kadın, erkek ve çocuk mahpusların barındırıldığı, rehabilitasyon tipi bir ceza infaz kurumudur (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), Menemen R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2022/38, Ankara, 2022, s. 6.).

önünde biyometrik tanıma sistemine göz irisini tarattıktan sonra Kuruma giriş yapabilmektedir. Bu prosedür, Kurum personeli ve tüm ziyaretçiler için uygulanmaktadır.

19. İfade alma ve sorgu işlemleri ile duruşmaların yürütülmesinde yararlanılan dört SEGBİS cihazı bulunmaktadır.
20. Kurumda; altı avukat görüş odası, iki aile görüş odası, dört kapalı görüş odası, dört açık görüş odası, iki doku hasarı ve travma önleyici oda¹¹ bulunmaktadır.
21. Ziyaret tarihinde, konferans salonunun tadilat yapılarak kamera kontrol odasına çevrildiği görülmüştür. Kurum İdaresi tarafından manevi rehberlik servisinin 18 kişilik dersliğinin konferans salonuna dönüştürüleceği bilgisi paylaşılmıştır.
22. Kurumun çatısını gözetleyen 16 sabit ve dört hareketli, Kurumun çevresini gözetleyen 28, havalandırma alanlarını gözetleyen 128, Kurumun iç kısmını gözetleyen 204 adet olmak üzere toplamda 380 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Mahpusların kaldığı odalarda güvenlik kamerası bulunmamakta olup özel yaşam alanları kayıt altına alınmamaktadır.
23. Güvenlik kameralarından gelen görüntüyü kayıt eden DVR cihazının¹² özelliğine göre değişmekle birlikte kamera kayıtlarının altı ay ile bir yıl iki ay arası geriye dönük olarak saklandığı tespit edilmiştir.
24. Mahkûm Kabul Servisinde Kuruma yeni kabulü yapılan mahpuslar için iki müşahede odası bulunmaktadır. Bu odada geçen süre içerisinde mahpusların Kuruma uyumu için gerekli işlemlerin yapıldığı, kurum hekimi tarafından muayene edildiği, psiko-sosyal servis personeli tarafından bilgilendirildiği belirtilmiştir. Müşahede süresi üç günü geçmemektedir.¹³
25. Kurumda bir adet emanet eşya deposu bulunmakta olup; burada Kuruma yeni gelen mahpusların eşyaları ve mahpusların yakınlarının kargo ile gönderdiği eşyalar bulunmaktadır.
26. Kuruma yeni kabulü yapılan, hastane veya adliyeye sevk edilen mahpusların işlemleri mahpus giriş çıkış kapısından yapılmaktadır. Detaylı arama için burada önlük bulunmaktadır.

¹¹ Yumuşak oda ve sünger oda olarak da bilinmektedir.

¹² Güvenlik kameraları üzerinden gelen görüntüyü kayıt altına alabilen cihazlara Dijital Kayıt Cihazı (DVR) adı verilmektedir.

¹³ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Kuruma alınma ve kayıt işlemleri" başlıklı 55'inci maddesine göre; "Kuruma gelen her hükümlü kabul odasına alınır. Bu süre içerisinde hükümlünün kuruma uyumuna yönelik yardım yapılarak, gerekli olan bilgiler sözlü ve yazılı olarak kendisine bildirilir. Kabul odasına alınan hükümlü burada en çok üç gün kalır."

2. Odalar

27. Kurumda, 61 adet tek kişilik, 103 adet üç kişilik, bir adet Kurum iç hizmetlerinde çalışan mahpusların kaldığı işçi koğuşu olmak üzere toplamda 165 oda bulunmaktadır.
28. Tek kişilik odalar; yatak, eşya dolabı, televizyon ünitesi, tuvalet ve banyonun bulunduğu tek kattan (10 m²) oluşmaktadır. Tek kişilik odalarda mutfak bölümü bulunmamaktadır. Yan yana bulunan üç tekli oda aynı havalandırmayı (50 m²) kullanmaktadır.
29. Üç kişilik odalar; mutfak, oturma alanı, televizyon ünitesi, tuvalet ve banyo bölümünün bulunduğu alt kat (25 m²); yatakların, eşya dolaplarının bulunduğu üst kat (25 m²) ve havalandırma alanından (50 m²) oluşmaktadır. Üç kişilik odaların havalandırma alanı diğer odalardan bağımsızdır.
30. İncelenen tüm odalarda anons sistemi ve acil durum butonu bulunduğu görülmüştür. Mahpuslar anons sisteminin sorunsuz çalıştığını, acil durum butonuna basıldığında kısa süre içinde personelin odalara geldiğini ifade etmiştir.
31. Yapılan incelemelerde bazı üç kişilik odalarda dört kişinin kaldığı, bu odalarda mahpusların giysi dolaplarını ortak kullandığı ve iki yatağı üst üste koyarak uyudukları görülmüştür. Tespit edilen bu kalabalıklaşma sorunu Kurum İdaresine iletilindiğinde; odalarda yapılan tadilat kapsamında¹⁴ odaların genel eksikliklerinin giderilmeye çalışıldığı, odası tadilata giren mahpusların suç tiplerine göre diğer odalara yerleştirildiği, bu süreçte bazı üç kişilik odalarda dört mahpusun barındırılmak zorunda kaldığı ifade edilmiştir.

3. Isınma

32. Kurumun ısınması, aynı kampüste yer alan Buca Açık Ceza İnfaz Kurumunun merkezi doğalgaz sistemi ile sağlanmaktadır. Odalarda, koridorlarda ve Kurumun diğer tüm eklentilerinde döküm kalorifer peteği bulunduğu görülmüştür.
33. Kurumda bulunan mahpuslara, mevsim şartlarına uygun olarak battaniye, nevresim, yastık vb. malzemelerin dağıtıldığı, mahpusların talebi olması durumunda yaz aylarında battaniyelerin toplanıp sonbaharda yeniden dağıtıldığı belirtilmiştir.
34. Kurum İdaresi tarafından, mahpuslara iki battaniyenin ücretsiz olarak dağıtıldığı buna ilave olarak mahpusların kantinden ücreti karşılığında bir battaniye alma haklarının bulunduğu ifade edilmiştir.

¹⁴ Ziyaret tarihinde 15 adet tek kişilik, beş adet üç kişilik odada tadilat yapılmaktadır.

35. Mahpuslar, yaz aylarında odaların üst katının çok sıcak olduğunu ve odaların üst katında priz bulunmadığını, böylece üst katta vantilatör çalıştırılmadığını iddia etmiştir. Kurum İdaresi ile bu konuda yapılan görüşmede, daha önce kantinde uzatma kablosu satışının mevcut olduğu ve mahpusların üst kata kablo çekerek vantilatör çalıştırabildiği, daha sonra uzatma kablosunun yangın çıkarma gibi amaçlarla kullanıldığı bu sebeple güvenlik gereği satışın durdurulduğu belirtilmiştir.
36. Ziyaret tarihinden sonra üçlü priz ve kablo uzunluğuna ilişkin Kurum uygulamalarının İnfaz Hâkimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi'nce kaldırıldığı, Kurum kantininde standartlara uygun iki metre uzunluğunda uzatma kablo satışına başlandığı, bu konudaki şikâyetlerin bittiği öğrenilmiştir.

4. Suya Erişim

37. Kurumda 677 m³ hacimli su arıtma tesisi ve 1521 m³ hacimli su deposu bulunmaktadır.
38. Kurumun su ihtiyacının kampüs içerisinde yer alan iki su kuyusundan karşılandığı, içme suyunun kuyu suyunun arıtmaya tabi tutulması suretiyle temin edildiği, ayrıca kantinde pet şişe su satışının yapıldığı belirtilmiştir.
39. İzmir İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Laboratuvarı tarafından düzenli olarak su analizlerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Yapılan incelemede analiz raporlarından suyun içilebilir nitelikte olduğu ve ilgili Yönetmelik'e¹⁵ uygun olduğu anlaşılmıştır.
40. İdare, mahpusların bulunduğu odalara her gün kişi başı 200 litre kullanma suyu ve haftanın üç günü¹⁶ kişi başı 150 litre sıcak su verildiği bilgisini paylaşmıştır.
41. Mahpusların sıcak suya erişimi ile ilgili fazla şikâyet alınmamış olmakla birlikte bazı mahpuslar tarafından açık görüş, duruşmaya gitme gibi durumların sıcak suyun verildiği saatlere denk gelebildiği bu sebeple sıcak suyun her gün verilmesinin istenildiği ifade edilmiştir.
42. Kurum İdaresince, Buca Açık Ceza İnfaz Kurumunun ısı merkezi genişletme çalışmasının bitmesinin ardından sıcak su periyot ve miktarları ile ilgili yeniden değerlendirme yapılacağı belirtilmiştir.

5. Kantin

¹⁵ 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik.

¹⁶ Pazartesi – Çarşamba - Cuma günleri her odaya 1,5 saat sıcak su verilmektedir.

43. Kurumda, mahpusların ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir adet kantin bulunmaktadır. Mahpusların kantin talep dilekçelerinde ilettikleri ihtiyaçlar, görevli personelce kantinden temin edilerek mahpuslara ulaştırılmaktadır.
44. 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "Bulundurulabilecek hayvanlar ve diğer eşyalar" başlıklı 15'inci maddesine göre oda ve eklentilerinde stok oluşturmayacak, sağlığı tehdit etmeyecek ve Kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek ürünlerin kantinde satıldığı ifade edilmiştir.
45. 436 çeşit ürün bulunan kantinde Perşembe günleri sebze ve meyve satışı yapılmaktadır. Cuma günleri ise hamur işi satışı yapılmaktadır. Ürün çeşitliliği fazla olan kantinde; satranç takımı, voleybol topu, kuş besleyen mahpuslar için kuş yemi gibi çeşitli ürünlerin bulunduğu görülmüştür.
46. Bazı mahpuslar kantinde satılan çekpas sopasının çok kısa olduğundan, kullanırken bel ağrısına neden olduğundan şikâyetçi olup kantinde daha uzun bir çekpas sopası satılmasını talep etmişlerdir. İdare ile bu konuda yapılan görüşmede, sopanın güvenlik sebebiyle 75 cm olduğu, bu uygulamaya karşı bazı mahpusların İnfaz Hâkimliğine başvurduğu ve Hâkimlik kararının beklendiği bilgisi edinilmiştir.
47. Ziyaret tarihinden sonra kantinde satılan çekpas sopasının uzunluğuna ilişkin Kurum uygulamalarının İnfaz Hâkimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi'nce kaldırıldığı, Kurum kantininde standartlara uygun 120 cm uzunluğunda çekpas sopası satışına başlandığı, bu konudaki şikâyetlerin bittiği öğrenilmiştir.
48. Görüşülen mahpuslardan bazıları, Kurum kantininde ürün çeşitliliğinin olmadığını, özellikle şampuan ve diğer hijyen malzemelerinde markaların İdareye dilekçe yazılmasına rağmen çeşitlendirilmediğini iddia etmiştir. İdare, kantinde yer alan ürünlerin çeşitliliğine dikkat edildiğini, her odanın farklı kantin günü olması nedeniyle odaların sırası gelene kadar ürün çeşitliliğinde azalmaların olabildiğini ifade etmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kantinde yapılan incelemede; ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu, talep edilen markaların bulunduğu görülmüştür.
49. Mahpuslar her ay odalara dağıtılan tıraş makineleri ile saç tıraşı olabilmektedir. Tekli odalarda kalan mahpuslar ise taleplerine göre Kurum berberhanesinde tıraş edilmektedir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde kendi tıraş makinelerini satın almak istediklerini dile getirmişlerdir. Kurum İdaresi ile yapılan görüşmede her blokta bir tıraş makinesinin olduğu

öğrenilmiş ve Ziyaret Heyeti tarafından en azından her odanın ayrı bir makineye sahip olabileceği bildirilmiştir.

6. Hijyen Koşulları

- 50.** Kurumun idari kısımları ile ortak alanlarının temizliği, işyurdu bünyesinde çalışan mahpuslar tarafından yapılmaktadır. Mahpusların kaldığı odaların temizliği ise odada kalan mahpuslarca yapılmaktadır.
- 51.** Kendi başına odasının temizliğini yapamayacak durumda mahpus bulunması halinde Kurum personeli tarafından gerekli desteğin sağlandığı ifade edilmiştir.
- 52.** İdare tarafından, Kurum güvenliğine tehdit oluşturmayacak ve mahpusların farklı amaçlarda kullanımına imkân vermeyecek ölçüde temizlik malzemesinin mahpuslara verildiği belirtilmiştir.
- 53.** Ziyaret esnasında Kurumun genel temizliğinin yeterli olduğu ve hijyen konusunda herhangi bir sorunun bulunmadığı tespit edilmiştir.
- 54.** Kurumda bulunan çamaşır ve kurutma makineleri Buca Açık Ceza İnfaz Kurumuna devredilmiştir.
- 55.** Mahpuslar Kurumda çamaşırhane bulunmaması sebebiyle kıyafetlerini ve çamaşırlarını elde yıkadıklarından şikâyet etmektedir. Sadece battaniye ve nevresim takımlarını ayda bir Buca Açık Ceza İnfaz Kurumunda ücretsiz yıkatabildiklerini ifade etmişlerdir.

7. Doku Hasarı ve Travma Önleyici Oda

- 56.** Kurumda iki adet doku hasarı ve travma önleyici oda (yumuşak oda) bulunmaktadır. Odada doğal havalandırma için küçük camların bulunduğu, bu odaların dolgu malzemesi ile kaplı olduğu, doğal ışık aldığı, köşesinde bir adet tuvalet bulunduğu görülmüştür.
- 57.** Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bazıları, yumuşak odada olması gerekenden daha uzun sürelerle tutulduklarını, bu süre boyunca ellerinin ters kelepçeli olduğunu iddia etmiştir. Kurum İdaresi, kişilerin yumuşak odada tutulma süresinin kurum hekimi tarafından verilen “müşahede altına alınması uygundur” raporu doğrultusunda belirlendiğini, raporda belirlenen süre boyunca kişilerin düzenli olarak kontrolünün görevli personel tarafından gerçekleştirildiğini ifade etmiştir.
- 58.** Ziyaret Heyeti tarafından söz konusu iddialar bağlamında yumuşak odalara dair şikâyette bulunan mahpusların isimleri Kurum İdaresinden gizli tutularak kamera kayıtları ve kayıt defteri incelenmiş, kişilerin ters kelepçe olmaksızın ortalama beş saat kadar yumuşak odada

tutulduğu, tutuldukları süre boyunca kendilerine zarar vermelerini önlemek adına yemeklerinin köpük tabakla verildiği, personel tarafından kısa aralıklarla kontrollerinin gerçekleştirildiği görülmüştür. Kayıt defterinde ise son altı ayda 35 mahpusun yumuşak odaya konulduğu, kayıtlarda mahpusların yumuşak odaya alınma sebepleri, odaya giriş ve çıkış saatlerinin yazılı olduğu tespit edilmiştir.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu

59. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, kendilerine karşı işkence ya da kötü muamele konusu olabilecek herhangi bir davranış bulunmadığını, genel olarak İdare ve Kurum personelinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarından memnun olduklarını belirtmişlerdir.
60. Bazı mahpuslar, Kurum Müdürü ile görüşemediklerini, Kurum Müdürü ile görüşme talep ettiklerinde İkinci Müdürün kendileriyle görüştüğünü, bu sebeple bazı dilek ve şikâyetlerine muhatap bulamadıklarını iddia etmişlerdir.
61. Kurumda, mahpusların yazdığı dilekçelerin, görevli personel tarafından sabah sayımı sırasında ilgili birim ve konulara göre tasnif edildiği, ardından İkinci Müdür tarafından ilgili birim ve servislere sevk edilerek aynı gün tüm dilekçelerin işleme alındığı belirtilmiştir.
62. İdare, mahpusların vermiş oldukları dilekçelerine çıkış numarası talep etmeleri halinde takip eden gün çıkış numaralarının kendilerine tebliğ edildiğini belirtmiştir. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, verdikleri dilekçelerin ilgili makamlara gönderilmesinde bir sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir.
63. Sabah ve akşam sayımlarının, 08:00 ve 20:00 saatlerinde vardiya değişimi sırasında, nöbetçi İkinci Müdür başkanlığında vardiya infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları tarafından odalara girilerek yapıldığı belirtilmiştir.
64. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlü olanlar ile 5275 sayılı Kanun'un 9/3 maddesi gereğince tehlikeli mahpus¹⁷ olarak addedilenler tek kişilik odalarda barındırılmaktadır. Diğer mahpuslar ise üç kişilik odalarda barındırılmaktadır. Mahpusların odalara yerleşiminin mevzuata¹⁸ uygun olarak hükümlülük süreleri ve suç türlerine göre gruplandırıldığı görülmüştür. Bu konuda mahpuslardan herhangi bir şikâyet gelmemiştir.

¹⁷ Kanunda bu mahpuslar; "Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usullerine ısrarla karşı koyanlar" şeklinde tanımlanmıştır.

¹⁸ 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlülerin gruplandırılması" başlıklı 24'üncü maddesine göre; "Hükümlüler; a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler, b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler, c) Tehlike hâli taşıyanlar, d) Terör suçluları, e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular, gibi

65. 30/3/2013 tarihli ve 28603 sayılı Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'in "Ödül türleri" başlıklı 7'nci maddesinde sayılan ödüllerden¹⁹ 2022 yılı içerisinde ödül kullanmaya hak kazanan mahpus bulunmadığı İdare tarafından belirtilmiştir.

C. Dış Dünya ile İletişim ve Açık Havadan Faydalanma

1. Açık Görüş ve Kapalı Görüş

66. Kurumda dört açık görüş ve dört kapalı görüş alanı bulunmaktadır.
67. Mahpuslar ayda üç kez kapalı görüş, bir kez açık görüş yapabilmektedir. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlü olanlar ile tehlikeli statüde yer alan mahpuslar ayda bir açık ve bir kapalı görüş yapabilmektedir.²⁰ Her iki türdeki görüş için bir saatlik süre sınırı belirlenmiş olup açık görüş için ziyaretçi sayısı on kişi ile sınırlandırılmıştır.
68. Kurum İdaresi, okul çağına çocuğu olan mahpuslar için hafta sonları açık görüş düzenlenebildiğini, ayrıca mahpusların açık görüşe gelen ziyaretçileri ile fotoğraf çekebildiğini ve 4,00 ₺ ücret karşılığında çekilen fotoğrafları işyurdu bünyesinde faaliyet gösteren fotoğraf stüdyosundan alabildiklerini belirtmiştir.
69. Kapalı görüş kabininin arkasından gelen ışık yüzünden camın parlama yaptığı ve gelen ziyaretçinin görülemediği şikâyeti mahpuslar tarafından dile getirilmiştir. Kapalı görüş alanında yapılan incelemede mahpusun bulunduğu görüş alanının arkasında pencere olmasından dolayı yaz aylarında güneş ışığından dolayı camın parlama yapabileceği değerlendirilmiştir. Kurum İdaresi ile yapılan görüşmede camın bir perde ile kapatılabileceği belirtilmiştir.
70. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, kendilerini ziyaret etmek isteyen yakınlarının soyadının farklı olduğu durumlarda ilgili yönetmelik²¹ gereği akrabalık durumlarını belgelendirmeleri

gruplara ayrılırlar. Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar."

¹⁹ Bu ödüller: eş ile mahrem görüşme ödülü, haftalık açık ve kapalı ziyaret sürelerinin uzatılması, kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yapılması, üst üste kullanılmayan ziyaret sürelerinin toplu halde kullanılması, haftalık telefonla görüşme süre ve sayısının artırılması, sosyal kültürel veya sportif etkinliklerden öncelikli ve daha uzun süre faydalanma, haftalık harcama miktarını yarı oranda arttırma, hediye, takdir belgesi, tavsiye mektubu.

²⁰ 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in "Temel ilkeler başlıklı 5'inci maddesine göre; "Kurum idaresinin uygun göreceği bir hafta açık görüş, ayın diğer haftaları kapalı görüş olmak üzere, hükümlü ve tutuklular bu Yönetmelikte belirtilen yakınları ile haftada bir kez olacak şekilde görüşme yapabilir. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlü olanlar, on beş günde bir kez olmak üzere, biri açık, diğeri kapalı görüş biçiminde, ayda iki kez görüşme yapabilir."

²¹ Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in "Belgelendirme" başlıklı 34'üncü maddesine göre; "Kimlik paylaşım sistemi üzerinden elektronik ortamda kanuni yakınlığı tespit edilemeyenlerin veya hükümlü ve tutuklular ile görüşmek isteyen ancak T.C. kimlik numarası bulunmayan kan

gerektiği, kimlik paylaşım sisteminde sorunlar yaşanabildiği ve nüfus müdürlüklerince hazırlanan akrabalık durumunu gösterir resmi yazıların dört - beş aylık sürede geldiği, bu süre zarfında ziyaretçilerinin gelemediğini ifade etmişlerse de bu durum Kurum İdaresine iletildiğinde mahpusların akrabalık durumlarını belgelendirmek için vukuatlı nüfus kayıt örneği taleplerinin kep sistemi üzerinden ilgili nüfus müdürlüklerine gönderildiği, ilgili nüfus müdürlüklerinin çok kısa bir süre içerisinde cevap verdiği, bu konu ile ilgili şimdiye kadar sorun yaşanmadığı belirtilmiştir.

2. Haberleşme ve İletişim Araçlarından Yararlanma

71. Kurumda mahpusların kullandığı 12 ankesörlü telefon bulunmaktadır.
72. İdare tarafından, telefon ile haberleşme hakkının ilgili Yönetmelik'e²² uygun olarak ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlü olanlar ile tehlikeli statüde yer alan mahpuslar için on beş günde 10 dakika, diğer tüm mahpuslar için haftada 10 dakika olacak şekilde kullandırıldığı ifade edilmiştir.
73. Haftalık telefon görüşmeleri Cumartesi ve Pazar günleri yapılmaktadır. Kurumda kalan 360 mahpusun tamamının telefonla görüşme yapma hakkından faydalandığı belirtilmiştir.
74. Kurumda her odada televizyon bulunduğu; televizyon kanal listesinde 30 ulusal kanal, bir sinema kanalı, bir radyo yayın kanalı bulunduğu görülmüştür. Kurum İdaresi tarafından, mahpuslara anket yapılarak bu ankete göre kanal listesinin belirlendiği ifade edilmiştir. Kanallar içerisinde ücretli spor kanalı bulunmakta olup bu kanalın ücretinin Kurum İdaresi tarafından karşılandığı belirtilmiştir. Kanal listesinde yapılan incelemede, kanal sayısı ve çeşitliliğinin yeterli olduğu değerlendirilmiştir.
75. Mahpusların haftada bir saat olacak şekilde kütüphanede bulunan bilgisayarlardan faydalanabildiği, mahpusların dış kantinden satın aldığı USB ve CD'ler ile yargılama süreçlerine ilişkin dokümanlara bilgisayarlardan erişebildiği ve ilgili makamlara dilekçe yazabildiği belirtilmiştir. Bilgisayarların mahpuslar tarafından kullanılmasından sonra

ve kayın hısımlarının akrabalık durumlarını, nüfus idarelerinden veya ilgili konsolosluklar tarafından verilen resmi belgeler ile ispatlamaları gerekir."

²² 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Telefonla görüşme hakkı" başlıklı 74'üncü maddesine göre; "Hükümlüler görüşebilecekleri yakınlarından bir veya birden fazla kişi ile haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla bağlantı kurarak kesintisiz görüşme yapabilir. Herhangi bir nedenle görüşme gerçekleşmemişse daha önceden bildirilen numaralardan bir diğeriyle görüşebilir. Konuşma süresi görüşme başladığı andan itibaren on dakikayı geçemez. Deprem, salgın hastalık, doğal afet gibi zaruri hâllerde Bakanlık kararı ile telefon ile görüşme süresi ve sayısı artırılabilir. Tehlikeli hükümlü oldukları idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen hükümlüler on beş günde bir kez olmak ve on dakikayı geçmemek üzere sadece eşi, çocukları, annesi ve babası ile sadece sesli olarak görüşebilir."

bilgisayardaki tüm verilerin silinerek kişisel verilerin başkaları tarafından görülmesinin önlenmesi bilgisi ilgili Kurum personeli tarafından paylaşılmıştır.

76. Ayrıca mahpuslar ücreti karşılığında dokümanların çıktısını alabildiklerini ifade etmiştir. Bazı mahpuslar, haftalık bir saatlik bilgisayar kullanım süresinin yetersiz olduğunu, özellikle AİHM başvurusu gibi uzun işlemler yaptıklarında bilgisayar kullanımı için belirlenen bir saatlik sürenin yetmediğini ifade etmiştir.

3. Havalandırma

77. Kurum İdaresi tarafından ağırlaştırılmış müebbet ve hücre cezası infazının dışında kalan mahpusların odalarının havalandırma kapısının yaz aylarında saat 08:00'de açıldığı ve akşam 20:00'de kapatıldığı belirtilmiştir. Günlerin kısaldığı dönemlerde odaların havalandırma kapılarının İdare ve Gözlem Kurulu Kararı doğrultusunda gün batımının hemen öncesinde kapatıldığı belirtilmiştir.
78. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası infazı edilen mahpusların ise günlük bir saat havalandırmadan faydalanma hakkı bulunmaktadır.
79. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde havalandırma süreleri ile ilgili sorun yaşanmadığı, anılan saatlerde havalandırmaların açıldığı ve kapatıldığı anlaşılmıştır.

Ç. Sosyal, Kültürel, Mesleki, Eğitsel ve Sportif Etkinlikler

80. Eğitim servisinde; bir öğretmen ile üç infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Kütüphane faaliyetlerini yürütmede bir infaz ve koruma memuru görevlidir. Bu serviste çalışan personelin çalışma saatleri hafta içi 08:30 – 17:30 arasındadır.
81. Kurum kütüphanesinde; edebiyat, din, kişisel gelişim, araştırma-tarih, ders kitapları gibi çeşitli konularda 5069 yayın bulunmaktadır. Ziyaret Heyetince kütüphane incelenmiş olup farklı dillerde yayınların bulunduğu görülmüştür. Mahpuslar, yayın talep formu doldurarak Kurum kütüphanesinden ve Buca İlçe Halk Kütüphanesinden yararlanabilmektedir. On beş günde üç kitapla sınırlı olacak şekilde kitap değişimi yapılmaktadır. Son bir yıl içerisinde 365 mahpusun kütüphaneden yararlandığı anlaşılmıştır.
82. Kurum İdaresi tarafından, mahpusların odalarda 20 kitap ve 20 dergi bulundurma hakkı bulunduğu, eğitim-öğretim amaçlı kitapların odalarda bulundurulmasında sayı sınırlaması bulunmadığı belirtilmiştir. Ziyaret edilen odalarda mahpuslara ait çokça ders kitabının bulunduğu görülmüştür.

- 83.** Bazı mahpuslar kitap sınırlamasının diğer ceza infaz kurumlarındaki uygulamalar düşünüldüğünde yetersiz kaldığını iddia etmiştir. Kurum İdaresi, Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik uyarınca mahpusların ödüllendirildikleri takdirde İdare ve Gözlem Kurulu kararında öngörülen sayıda kitabın verildiğini, Kurum mevcudu düşünüldüğünde kitap sınırı uygulamasının gerekli olduğunu ifade etmiştir. Ancak yapılan incelemelerde hiçbir mahpusa daha fazla kitap bulundurma ödülü verilmediği tespit edilmiştir.
- 84.** Mahpuslara gönderilen kargolar iki ayda bir (tek sayılı aylarda) ayın ilk haftası odalara dağıtılmaktadır. Kurum İdaresi, odalarda bulundurulabilecek kitap sayısı dikkate alınarak mahpuslara gönderilen kitapların dağıtımının yapıldığını belirtmiştir.
- 85.** Mahpuslar gazete ve dergi taleplerini dilekçe ile İdareye iletmektedir. Satın alınacak olan yayınların ücretleri mahpusların hesaplarından kesilmektedir. Mahpuslara dağıtılan gazete ve dergi listesi bulunmamaktadır. Gazeteler anlaşmalı olunan gazete bayiinden alınmaktadır. Dergiler ise eğitim servisi tarafından dışarıdan satın alınıp Eğitim Kurulu Kararı alınarak dağıtılmaktadır. Mahpusların yakınları tarafından kargo yoluyla gönderilen gazete ve dergilerin Kuruma alınmadığı belirtilmiştir.
- 86.** Kurum İdaresi tarafından, Kurumun televizyon sinema kanalında günde iki seans vizyon filmi gösterimi yapıldığı belirtilmiştir. Bununla birlikte bazı mahpuslar, sinema kanalının yetersiz olduğundan, aynı filmlerin dönüşümlü olarak oynatılmasından şikâyet etmişlerdir.
- 87.** Kurumda bulunan hükümlü ve tutuklular içerisinde eğitim ve öğretimine aktif olarak devam eden mahpuslara ilişkin istatistiki veriler aşağıdaki tablodaki gibidir:

ÖĞRENİM KADEMESİ	KİŞİ SAYISI
Açık Öğretim Ortaokul	7
Açık Öğretim Lisesi	11
Açık Öğretim Fakültesi	50
Örgün Eğitim	2
TOPLAM	70

- 88.** Açık Öğretim Ortaokulu ve Açık Öğretim Lisesi eğitimine devam eden mahpusların ders kitapları Buca Halk Eğitim Merkezi tarafından ücretsiz olarak sağlanmaktadır. Eğitim servisi personeli tarafından Buca Halk Eğitim Merkezinden kitapların alındığı ve mahpuslara dağıtıldığı ifade edilmiştir.

89. Açık Öğretim Fakültesi ve Örgün Eğitime devam eden mahpusların kitaplarının ise ücretli olarak dışarıda satıldığı için mahpusların yakınları tarafından temin edilerek Kuruma gönderildiği ya da dışarıda yakını bulunmayan mahpuslar için eğitim servisi personeli tarafından alındığı, gerekli incelemeler yapıldıktan sonra kitapların mahpuslara dağıtıldığı belirtilmiştir.
90. Kütüphanede altı adet bilgisayar bulunmaktadır. Görüşülen mahpusların çoğu sınavlara çevrim içi ya da yüz yüze katılmada bir sorun yaşamadıklarını ifade etse de bazı mahpuslar yalnızca yüz yüze yapılan sınavlara girmelerine izin verildiğini, çevrim içi sınav taleplerinin reddedildiğini iddia etmiştir. Bu konuda Kurum İdaresi, mahpusların kütüphanedeki bilgisayarları çevrim içi sınavlar için kullandığını; açık öğretim sınavlarının Kurumda yer alan derslikte; ÖSYM sınavlarının ise İzmir 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda gözetmenler eşliğinde yüz yüze yapıldığını belirtmiştir. Ziyaret sırasında açık öğretim sınavına giden bir mahpusun olduğu tespit edilmiştir.
91. Son bir yıl içerisinde merkezi ve ortak sınavlara başvuran mahpuslara ilişkin istatistik veriler aşağıdaki tablodadır:

MERKEZİ/ORTAK SINAV	KİŞİ SAYISI
YDS	2
ALES	3
DGS	9
KPSS	11
TOPLAM	25

92. Kurumda takı, bilgisayar, terzi, çini, resim, atölyesi gibi toplamda 12 atölye bulunmaktadır. İdare, kursa katılmak için dilekçe veren mahpusların suç tipleri fark etmeksizin haftanın dört günü kurslara katılabildiğini belirtmiştir. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda resim ve çini kursunun aktif olarak devam ettiği, takı kursunun ise yakın zamanda başlayacağı, kursların halk eğitim merkezi öğretmenleri tarafından verildiği belirtilmiştir.
93. Takı atölyesinde mahpuslarca yapılan birçok takının bulunduğu görülmüştür. Mahpuslar, biten takıları cüzi bir ücret karşılığında satın alarak ziyaretçilerine hediye edebildiklerini ifade etmiştir.
94. Resim atölyesinde yağlı boya kursunun verildiği, tuval, boya, palet gibi malzemelerin Kurum tarafından temin edildiği belirtilmiştir.

95. Mahpuslar, resim kursu haricinde renkli kalem, boya gibi malzemeleri kullanmalarına izin verilmediğini, bu sebeple odalarda vakit geçirmek amacıyla hobi edinmekte zorluk çektiklerini iddia etmiştir. Bu konuda Kurum İdaresi, odalara bahsi geçen malzemelerin verilmesi halinde oda duvarlarına terör örgütü amblemleri çizildiğini, bu sebeple odalara bu eşyaların verilmesi yerine resim kursunda kullanılarak tercihi edildiğini ifade etmiştir.
96. Terzi atölyesinde dört adet dikiş makinesi ve bir adet ütü bulunmaktadır. Yapılan incelemede, mahpusların eğitimi ve terziilik zanaatı için gerekli ekipmanların bulunduğu görülmüştür. Mahpusların dilekçe vermek suretiyle terzihanede dikiş, pantolon daraltma, ütü gibi işlemlerden ücreti karşılığında yararlanabildiği öğrenilmiştir.
97. Kurumda işyurdu faaliyetleri kapsamında kantin, fotokopi birimi²³, terzi atölyesi, fotoğrafçılık atölyesi bulunmaktadır.
98. Kurum İdaresi, mahpusların sohbet faaliyetinden haftada bir yararlandığını, süre sınırı olarak iki saatin belirlendiğini belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar sohbet hakkından yararlanamadıklarını iddia etmiştir.
99. Kurumda bir halı saha, bir açık spor alanı (toprak saha) ve bir kapalı spor salonu (basketbol potası, voleybol filesi, minyatür kale) olmak üzere toplam üç spor alanı bulunmaktadır.
100. Mahpuslar, haftada bir saat spor alanlarından faydalanabilmektedir. İdare, düzenlenen listeye uygun iki odanın birlikte halı saha ve açık spor alanına çıkarıldığını belirtmiştir. Kapalı spor salonu ise pandemi nedeniyle alınan tedbirler kapsamında kullanıma kapatılmıştır. Ziyaret tarihinde pandemi tedbirleri kaldırılmasına rağmen kapalı spor salonunun mahpusların kullanıma açılmadığı öğrenilmiştir.
101. Kurumda bulunan faaliyet dosyaları incelendiğinde 24/10/2022 – 28/10/2022 haftasında toplam 192 mahpusun spor faaliyetine katıldığı anlaşılmıştır.
102. Manevi rehberlik servisinde bir vaizin görev yaptığı, haftanın dört günü vaizin mahpuslarla bireysel ya da toplu olarak görüşmeler gerçekleştirdiği, Ramazan ayı ve kandil günlerinde mukabele ve hatim programlarının yapıldığı bilgisi paylaşılmıştır.

D. Sağlık ve Beslenme

1. Sağlık Servisi

103. Sağlık servisinde; muayene, ilaç takibi, aşılama, basit tıbbi müdahale, açlık grevi takipleri ve hastane sevk işlemleri yapılmaktadır. Serviste İl Sağlık Müdürlüğüne görevlendirilen

²³ Fotokopi birimi, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında mahpusların taleplerini yerine getirmektedir.

bir aile hekimi, bir psikiyatri uzmanı; Adalet Bakanlığında kadrolu bir diş hekimi; bir kadrolu sağlık memuru, bir geçici sağlık memuru, bir infaz ve koruma görev yapmaktadır. Aile hekiminin Salı ve Perşembe günleri, psikiyatri uzmanının ise Çarşamba günü Kurumda bulunduğu bilgisi edinilmiştir.

- 104.** Sağlık personeli ile yapılan görüşmede, hafta içi 08:30 – 17:30 saatleri arasında görev yaptıkları, mesai saatleri dışında icap nöbetçisi olarak görev yaptıkları, serviste günlük ortalama 60 mahpusun tedavisinin gerçekleştirildiği, mahpusların sağlık dosyalarının hem fiziki olarak hem de elektronik ortamda düzenli olarak tutulduğu öğrenilmiştir.
- 105.** Mahpusların, Kuruma ilk kabulünde yapılan muayenede kronik rahatsızlığının olup olmadığının sorulduğu, eğer varsa tetkiklerinin yapılarak tedavilerinin sağlandığı belirtilmiştir. Kronik hastalıkları bulunan mahpusların, dilekçe ile başvurmaları beklenmeksizin, düzenli aralıklarla sağlık kontrollerinin yapıldığı belirtilmiştir.
- 106.** Mahpuslara ait ilaçlar, revirde yer alan kilitli dolaplarda saklanmakta olup infaz ve koruma memurlarının gözetiminde sağlık memuru tarafından dağıtılmaktadır. Yeşil ve kırmızı reçeteli ilaçlar, ayrı bir odada kilitli dolaplarda saklanmakta, insülin gibi ilaçlar ise revirdeki buzdolabında tutulmaktadır. Yapılan incelemelerde, ilaçların saklama koşullarına uygun olarak tutulduğu, son kullanma tarihi geçen ilaç bulunmadığı görülmüştür.
- 107.** Kurum revirinde yapılan incelemelerde, pansuman ve ayakta tedavi gibi işlemleri gerçekleştirmek için muayene masası, EKG cihazı, tansiyon aleti, ateş ölçer, stetoskop gibi ekipmanların bulunduğu görülmüştür. Kurumda hasta mahremiyetine dikkat edildiği, muayene esnasında bir hasta çıkmadan diğerinin alınmadığı, revirde bulunan aile hekimi odası ile enjeksiyon-pansuman odasında paravan bulunduğu görülmüştür. Ayrıca sağlık servisinde mahpusların kalabileceği dokuz yataklı oda bulunmaktadır.
- 108.** Muayene esnasında güvenlik gereği bir infaz ve koruma memurunun hekimin yanında bulunduğu, acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak mahpusların hastane sevkinin gerçekleştirildiği, ayrıca Kurumda 7/24 sağlık hizmetinin bulunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Kuruma ambulans çağrıldığında en fazla 20 dakikada ulaştığı belirtilmiştir.
- 109.** 2022 yılı içerisinde 94 mahpus için ambulans çağrılmıştır. Fakat hepsinin yerinde tedavisi veya aynı gün içerisinde ring aracı ile hastaneye sevki uygun görülmüş, ambulans ile hastaneye acil sevki gerekli görülen mahpus olmamıştır.
- 110.** Diğer hastane sevklerinin, cezaevi jandarma bölük komutanlığı ile koordineli bir şekilde yapıldığı, mahpusların hastaneye sevkleri sağlanırken gidecekleri tarihten bir gün önce cezaevi jandarma bölük komutanlığı ve cezaevi başmemurluğu bilgilendirilerek yeterli

sayıda jandarma ile infaz ve koruma personeli sağlandığı bilgisi edinilmiştir. 2022 yılı Eylül ayı içerisinde 105 mahpusun çeşitli hastanelere²⁴ sevk edildiği öğrenilmiştir.

- 111.** Sağlık servisi içinde bulunan diş polikliniğinde basit çekim, dolgu, diş temizliği, diş kaplamalarının yapıştırılması gibi işlemler yapıldığı, cerrahi müdahale gerektiren tedaviler için mahpusların diş hastanesine sevk edildiği belirtilmiştir.

2. Psiko-sosyal Servis

- 112.** Kurumda kadrolu dört psikolog bulunmaktadır; iki psikolog doğum izninde olduğu için ziyaret tarihinde iki psikolog ve bir infaz ve koruma memuru psiko-sosyal serviste görev yapmaktadır.
- 113.** Kuruma kabulü yapılan her mahpusa önce psiko-sosyal servis memuru ardından psikolog tarafından YARDM²⁵ Araştırma Değerlendirme Formu doldurulmaktadır. Değerlendirme sonrası oluşan risk analizine göre mahpuslar bireysel görüşmeye alınarak ihtiyaçlarına yönelik bireysel müdahale planlandığı ve Kurumda bulunduğu süre içerisinde bireysel görüşmelerle sorunların çözümüne yönelik destek sağlandığı belirtilmiştir.
- 114.** Mahpusların risk analizinde kendine zarar verme/intihar riski varsa İdare ve Gözlem Kuruluna bilgi verilip Vaka Toplantısı yapıldığı ve Risk Değerlendirme Formu doldurulduğu belirtilmiştir. Vaka Toplantısında alınması gereken güvenlik önlemleri ve psikolojik destek süreci ile ilgili planlama yapıldığı, mahpusların psikiyatrik desteğe ihtiyaç duyduğu durumlarda haftada bir gün görevlendirme ile Kuruma gelen psikiyatri uzmanına yönlendirme yapılarak ilaç desteği alması sağlandığı öğrenilmiştir.
- 115.** Psiko-sosyal servis faaliyetleri kapsamında Kuruma kabulü yapılan her mahpusa Kurumda bulduklarına dair aileleri aranarak bilgilendirme yapıldığı, mahpusların aileleri ile gerekli durumlarda psiko-sosyal servis personeline görüşme yapılarak sorunların çözümüne yönelik destek sağlandığı, mahpusların aile bireylerinden birinin vefat etmesi durumunda Kuruma gelen ölüm raporu doğrultusunda mahpuslara ölüm haberinin psiko-sosyal servis personeline verildiği ve mahpusa destek sağlandığı belirtilmiştir.
- 116.** Mahpusların dilekçe yazarak psiko-sosyal servisle bireysel veya toplu görüşme yapabildiği, servise görüşme talepli haftalık ortalama 25 dilekçe geldiği belirtilmiştir. Kriz durumlarında (açlık grevi, ölüm orucu, kendisine veya çevresine zarar verme davranışı) talep olmaksızın

²⁴ İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesine 74, İzmir Eğitim Diş Hastanesine 18, Seyfi Demirsoy Eğitim ve Araştırma Hastanesine 10, Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesine iki, Suat Seren Göğüs Hastalıkları Hastanesine bir mahpus sevk edilmiştir.

²⁵ Yapılandırılmış Ruhsal Değerlendirme ve Bireysel Müdahale Programı.

mahpusların görüşmeye alındığı ve sorunların çözümüne yönelik destek sağlandığı servis personeli tarafından ifade edilmiştir.

117. Mahpuslar, psikologla görüşme taleplerinin iki - üç gün içerisinde yerine getirildiğini ancak Kurum psikoloğunun bireysel görüşmeler için 10 dakikalık süre sınırı belirlediğini iddia ederek bu süre zarfında sorunlarının çözülmesinin mümkün olmadığından şikâyetçi olmuşlardır.
118. Psiko-sosyal servis tarafından mahpuslara bireysel görüşmeler dışında ihtiyaçlarına yönelik olarak SAMBA²⁶ Programı ve Öfke Kontrol Programı gibi grup çalışmaları yapıldığı öğrenilmiştir.
119. Ayrıca psiko-sosyal servis faaliyetleri kapsamında maddi durumu iyi olmayan mahpuslara sivil toplum kuruluşlarından bağışla gelen kıyafet ve ayakkabı gibi ürünlerin dağıtımının yapıldığı, 1/2/2022 – 21/10/2022 tarihleri arasında Kızılay tarafından 28 mahpusa pantolon, gömlek, tişört, ayakkabı gibi 71 farklı yardım eşyası dağıtıldığı bilgisi edinilmiştir.
120. Psiko-sosyal servis tarafından yalnızca mahpuslar ile değil Kurumda görev yapan personel ile de talepleri doğrultusunda bireysel görüşmeler yapıldığı, personele yönelik seminerler düzenlendiği ve motivasyon artırma amaçlı etkinlikler yapıldığı belirtilmiştir.

3. Beslenme

121. Kurumun yemekleri, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iaaş bedeli göz önünde bulundurularak, haftalık yemek listesine göre Buca Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlanmaktadır. Yemeklerin dağıtımının odalarda kalan mahpus sayısına göre belirlendiği ve görevli memur eşliğinde odalara dağıtımı yapıldığı belirtilmiş, Kurum personeli ile mahpusların aynı yemeği tükettiği görülmüştür.
122. Ziyaret tarihinde 53 özel beslenme ihtiyacı olan mahpus²⁷ bulunmaktadır. Bu mahpuslara uzman hekimden aldıkları sağlık raporuna istinaden diyet, vejetaryen, vegan, alerji ve diyabetik diyet yemeği verildiği öğrenilmiştir. Çölyak hastası olan mahpuslara glutensiz yemekler hazırlandığı, diğer özel beslenme ihtiyacı bulunan mahpuslara yağsız ve tuzsuz yemek veya protein zengini diyet yemekler çıkarıldığı belirtilmiştir.

²⁶ Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Programı.

²⁷ 20 mahpusun diyet yemek raporu, bir mahpusun vejetaryen yemek raporu, iki mahpusun vegan yemek raporu, bir mahpusun alerji yemek raporu, yedi mahpusun diyabetik yemek raporu bulunmaktadır.

123. Yapılan incelemede yemek numunelerinin mevzuata²⁸ uygun olarak 72 saat boyunca saklandığı ve önceki günlere ait yemek numunelerinin de mutfakta bulunduğu görülmüştür.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

124. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek bir iletişim doğrultusunda işbirliği esasına dayanmaktadır. Bu çerçevede, Kurum İdaresi ve personeli ziyaret esnasında işbirliğine açık bir tutum sergilemiş; UÖM'nin Kurumdaki tüm birimlere, gerekli bilgi, belge ve kayıtlara erişebilmesi ve özel görüşmeler gerçekleştirebilmesi için uygun koşulları sağlamıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

125. Odalara kısıtlı saatlerde sıcak su verilmesi nedeniyle mahpusların yaşadıkları sorunlar göz önünde bulundurulduğunda, Buca Açık Ceza İnfaz Kurumundaki ısı merkezi genişletme çalışmasının bitmesinin ardından sıcak su periyot ve miktarları ile ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması,²⁹
126. Kurumda çamaşırhane bulunmaması sebebiyle mahpusların çamaşırlarını elde yıkadığı görülmüş olup Kurumda çamaşırhane kurulması ya da Buca Açık Ceza İnfaz Kurumundaki çamaşırhaneden mahpusların faydalanabileceği bir düzen oluşturulması,³⁰
127. Mahpusların Kurum Müdürü ile görüşemedikleri, talep ve şikâyetlerini Kurum İkinci Müdürüne iletmek durumunda kaldıkları şikâyetleri kapsamında, Kurum Müdürü ile mahpuslar arasındaki iletişimde gerekli hassasiyetin gösterilmesi,³¹

²⁸ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik'in 8'inci maddesine göre; "Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisininin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür."

²⁹ **Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 19.4:** "Genel hijyenin sağlanması için her mahpusun, iklime uygun sıcaklıkta ve mümkünse her gün, değilse haftada en az iki kez (veya gerekiyorsa daha sık olarak) banyo veya duş yapabilmeleri için uygun tesisler sağlanmalıdır." Ayrıca bkz. (TİHEK Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu § 156).

³⁰ **BM Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 19.2:** "Bütün giysiler temiz ve uygun koşullarda tutulur. İç çamaşırları temizliğin korunması için, gerekli sıklıkta değiştirilir ve yıkanır."

³¹ **BM Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 56.1:** "Her mahpus ceza infaz kurumu müdürüne veya temsilciliğini yapmaya yetkili ceza infaz kurumu personeline her gün istek veya şikâyette bulunma fırsatına sahip olmalıdır."

^{29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Müdürün görevleri" başlıklı 7'nci maddesinin (ç) bendine göre;}

128. Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'te yer alan ödüllerden son bir yıl içerisinde hiçbir mahpusun yararlanamadığı görülmüş olup mahpusları teşvik etmek için ödüllendirme sisteminin daha etkin bir biçimde kullanılması,³²
129. Kapalı görüş kabininin arkasından gelen ışık yüzünden camın parlama yaptığı ve gelen ziyaretçinin görülemediği şikâyetleri göz önüne alınarak bu alanda gerekli düzenlemelerin yapılması,³³
130. Kurum kütüphanesinde bulunan bilgisayarlar vasıtasıyla mahpusların yargı makamlarına ve diğer kuruluşlara elektronik ortamda dilekçe yazabildiği, elektronik belgeleri inceleyebildiği önemli olmakla birlikte, gelen talepler göz önüne alınarak mahpusların bilgisayarlara erişim süresinin arttırılması,³⁴
131. Mahpusların ıslah edilmesi ve topluma kazandırılması amacıyla pandemi nedeniyle faal olmayan kursların açılarak bu kursların daha kapsamlı hale getirilmesi ve çeşitlendirilmesi; odalarda mahpusların zamanlarını daha verimli geçirebilmeleri için etkinlik taleplerinin imkânlar dâhilinde yeniden değerlendirilmesi,³⁵
132. Pandemi tedbirleri nedeniyle kullanımına ara verilen kapalı spor salonunun mahpusların kullanımına açılması,³⁶

“Hükümlülerin iyileştirilmesi, bilgilerinin artırılması, atölye çalışmaları, kişisel uğraşlarının düzenlenmesi ve geliştirilmesinin sağlanması bakımından mevzuat hükümlerini uygulamak ve sağlık durumlarıyla yakından ilgilenmek.” Kurum Müdürünün görevleri arasında sayılmıştır.

³² **BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 95:** *“Mahpusları iyi hale teşvik etmek, sorumluluk duygularını geliştirmek ve kendilerine uygulanan rejimde iş birliklerini sağlamak ve çıkarlarını korumak için her kurumda farklı sınıflardaki mahpuslara uygun bir ayrıcalıklar sistemi ile farklı rejim metotları oluşturulur.”*

³³ **CPT Standartları/Inf(92)3-part2, § 51:** *“Mahkûmların dış dünyayla temaslarını makul düzeyde devam ettirmesi de çok önemlidir. Her şeyden önce mahkûmlara aileleriyle veya yakın arkadaşlarıyla ilişkilerini devam ettirebilme imkânı verilmelidir. Buradaki temel prensip, dış dünyayla temasın desteklenmesi olmalıdır; bu tür temasın sınırlandırılması sadece kayda değer güvenlik endişeleri veya kaynak kısıtlılığı nedenlerine dayandırılabilir.”*

³⁴ **BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 57:** *“Mahpusların şikâyet ve talep hakkını kullanabilmesi, hatta isterse bu hakkı anonim bir şekilde kullanmasının sağlanması için koruyucu önlemler alınır.”*

³⁵ **Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6:** *“Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlanmalı ve mümkün olduğunca mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.”*

³⁶ **CPT/Inf(92)3-part2§ 47:** *“Mahkûmlar, içinde buldukları hücredeki fiziksel şartlar ne kadar iyi olursa olsun, haftalar belki de aylar boyunca hücrelerinde kilitli biçimde çürümeye bırakılamazlar. CPT'ye göre tutukevlerindeki mahkûmların günün makul bir kısmını (sekiz saat veya daha fazla) hücreleri dışında, belirli amacı olan ve değişen faaliyetler yaparak geçirmeleri hedeflenmelidir. Doğal olarak, hüküm giymiş mahkûmların bulunduğu kurumlardaki programlar daha da uygun olmalıdır.”*

133. Kurum psikoloğu ile mahpuslar arasında yapılan bireysel görüşmelerde 10 dakika sürenin yetersiz olduğu değerlendirilmiş olup her mahpusun kişisel özelliklerine göre yeterli sürede psikologla bireysel görüşme yapmasına olanak sağlanması,³⁷

hususları tavsiye edilmektedir.

³⁷ **BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 96:** “Hükümlüler fiziksel ve psikolojik uygunluklarına ilişkin doktor ve diğer yetkin sağlık uzmanları tarafından verilen karara bağlı olarak çalışma ve/veya aktif olarak rehabilitasyona katılma olanağına sahiptir.”